

СУЖАВАЊЕ ПРОСТОРА
ЗА КОРУПЦИЈУ

Управа за снабдевање раније је била врх леденог брега укупних дешавања у систему везаних за афере које се тичу потписаних уговора. У новом начину рада за мито и корупцију простор се сужава. Свака набавка или продаја морају бити транспарентни, односно сваки добављач остварује увид у целокупну процедуру.

Управа за снабдевање формирана је половином прошле године и правни је следбеник Управе за јавне набавке основане у другој половини 2003. године. Прва година њеног рада протекла је у упорном залагању да се закон поштује и да раније злоупотребе које су резултирале познатим аферама, буду само прошлост. То је и основни захтев министра одбране Зорана Станковића, који је ту управу ставио под своју директну надлежност.

На челу Управе за снабдевање је пуковник Слободан Марковић, који је такву позицију организационе целине којом руководи схватио и као поверење и као одговорност и као задатак на коме се полаже испит савести и стручности.

– Овде је раније био врх леденог брега укупних дешавања у систему везаних за афере које се тичу потписаних уговора, ко што су афера Панцир, затим продаја наоружања под врло чудним околностима, нетранспарентност, форсирање појединих добављача од руководећих органа, превасходно оних највиших државних – каже на почетку разговора пуковник Марковић. – Тако је прича излазила из оквира Министарства одбране под плаштом виших државних интереса, а кадровска пирамида је прављена да би се такве ствари и одрадиле.

Пуковник Марковић указује на чињеницу да та управа реализује 70 одсто материјалних расхода војске, па је утолико јасније колико је њен законит рад значајан за систем.

Пуковник Слободан Марковић, начелник Управе за снабдевање

– У борби ретроградних и здравих снага хоћу да верујем да су ове друге коначно надвладале. За разлику од ранијих периода и другачијег начина рада појединих бивших министара одбране, сада са тог нивоа нема наметања одлука нити протежирања добављача. Напротив, министар само инсистира на законитости, што је велики подстрек за људе у Управи да раде како треба.

У исправљању спорних ствари, као што је утицај такозване фармакомафије, могу отворено да кажем да ти конци и ти притисци нису прекинути. Ипак се ту окреће велики новац, интереси су јако изражени, а инфраструктура је створана годинама и то је врло тешко разбити. Међутим, ми форсирамо здраве снаге и здраве односе. И раније су људи у Управи дизали глас против незаконитих радњи, али су били ућуткивани такозваним вишим интересима, одлукама министара и ненадлежних државних органа. Због тога су трпели последице и губили посао.

Ред је уведен и у продаји, иако ту ни прописи нису били баш најјаснији. И ту истичем систем, од Генералштаба до наше управе која реализује продају. Више неће бити продаје на име и презиме, где министар доноси одлуку, него ће свака продаја бити на тендеру. И сви купци у истој равни, на истој црти, тако да ће одлучивати тржишни критеријуми.

Хоћу да нагласим да нам за све то треба кадровски јака Управа за снабдевање, са довољним бројем извршилаца, која ће новим дефинисањем послова у систему логистике правовремено, стручно и законито обављати поверене послове.

◀ Део средстава из пакета антибалистичке опреме који је био предмет сада спорног уговора са "Производњом Миле Драгић" и даље је интересантан за Војску, али у знатно смањеним количинама

МОЋНИЦИ И ЊИМА НЕПОДОБНИ

Потпуковник Рајко Петровић, начелник Одсека за економско-правне послове:

– Проблеми и афере из ранијег периода последица су спрете надлежних лица из редова тактичког носиоца, која су покретала поступке и образлагала економску оправданост набавке, и утицајних лица из предузећа која су себе видела у улози добављача Војске за "послове века", што је резултирало доношењем одређених одлука о набавкама на нивоу Савета министара, мимо устале процедуре и овлашћења. Тиме је највише пољуљан углед Управе за снабдевање, чију окосницу чине најпрофесионалнија и најстручнија лица одабрана у редовима Министарства одбране и Војске, која су завршавањем курса јавних набавки, практично "лиценцирана" за ту врсту послова.

Треба рећи да су неки од најстручнијих и најквалитетнијих људи који су радили на веома одговорним и "осетљивим" местима осетили сву горчину "моћника" и са етикетом "неефикасности" отерани су из ове управе, а довољени су други да реализују те конкретне, сад слободно можемо рећи, незаконите радње. Али, треба и то истаћи, многе од њих нису реализоване пре свега захваљујући стручности и одговорности лица која и даље раде у Управи.

БРИГА ЗА ВОЈНЕ ОСИГУРАНИКЕ

Потпуковник Милан Илић, заступник начелника Одсека за набавку санитарских средстава:

– У овој години приоритет у набавкама било је обезбеђење најнеопходнијих количина лекова са домаћег и страног тржишта, те другог медицинског потрошног материјала и резервних делова, потребних за свакодневну употребу, али и за примену у врло сложеним захватима и хитним интервенцијама најеминентнијих стручњака из области медицине. Чине се и напори да се и поред финансијских тешкоћа модернизује и побољша опремљеност свих војно-здравствених установа, а пре свега Војномедицинске академије.

Посебан проблем чини решавање питања око уговарања пружања апотекарских услуга и услуга здравствене заштите војних осигураника и чланова њихових породица у цивилним здравственим установама у многим гарнизонима у којима су због организацијских промена и смањења бројног стања престале са радом војне здравствене установе.

ПОСРЕДНИЦИ ДИЖУ ЦЕНЕ

Потпуковник Милан Кеџман, начелник Одсека за снабдевање интендантским средствима:

– Планска вредност за артикле хране у овој години износи 679.734.500 динара (без ПДВ). Уговарање је обликовано у 24 посебне набавке за 85 артикала. Од тога су уговорена 82. Одустало се од набавке кечапа и компота, а шећер није уговорен

Највеће оптерећење из претходно закључених послова представља нераскинути уговор са Производњом "Миле Драгић". После више разговора са представницима те фирме и са власником, у Управи оцењују да друга страна још није затворила ту причу због интереса који жели да оствари. Преговори су отприлике на пола пута, али се верује у постизање договора. У међувремену траје судски спор, а због притиска јавности и сумње у умешаност у закључење тог уговора оставку је поднео тадашњи министар одбране Првослав Давинић.

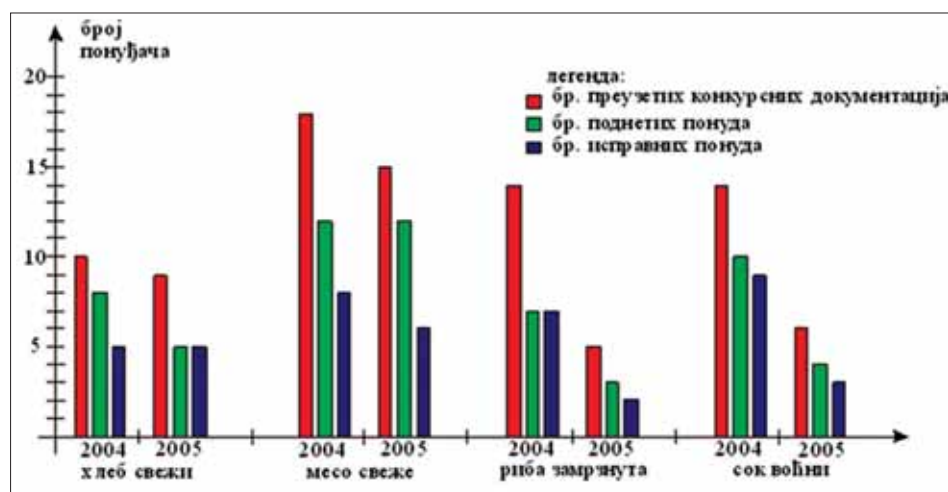
Код још неких старих уговора проблем је што су закључивани мимо закона, а најчешће није поштована процедура доношења одлука о покретању набавки. Зато су те одлуке сторниране, немају правно дејство нити су штетне за Војску. Одлуке о набавкама које се сада доносе прилагођене су стварним потребама и одобреним новчаним средствима.

Од актуелних проблема међу највећим је недостатак средстава и кашњења у плаћању добављачима. То смањује њихово

Део средстава из пакета антибалистичке опреме који је био предмет сада спорног уговора са "Производњом Миле Драгић" и даље је интересантан за Војску, али у знатно смањеним количинама у односу на раније уговорених 63.000 заштитних прслука и 59.000 шлемова и друге војне опреме у укупној вредности око 176 милиона евра.

У Управи за снабдевање истичу да нема ни средстава за њихово плаћање. То су два основна разлога због којих посао са "Производњом Миле Драгић" не може бити реализован.

интересовање и ремети неке очекиване тржишне ефекте. Наиме, Војска би као велики купац могла постићи још ниже цене, али несигурност добављача због рока плаћања утиче на њихову калкулацију.

И код досадашњих набавки има места за самокритичност, па у Управи признају да је било доста нерационалног располагања средствима, узимане су ствари које нису неопходне, али се сада и ту заводи ред. Сада се купује оно што је неопходно и само у оквиру одобрених новчаних средстава. Уводи се дакле финансијска дисциплина и домаћинско пословање.

То домаћинско пословање, усклађивање потреба и могућности, неће угрозити редовност снабдевања, посебно кад је реч о храни. Изузев шећера, сви артикли су уговорени. Проблем су енергенти и то

због незаинтересованости понуђача која је проузрокована недостатком те робе на тржишту и неблаговременим плаћањем. Уговарање шећера је у току и према тржишним условима мора бити плаћен унапред.

Као пример домаћинског односа навео бих уговарање узимања млека и млечних производа. Због потешкоћа у наплати својих потраживања наш дугогодишњи снабдевач "Имлек" Београд изгубио је интерес за даљу сарадњу. То су искористила поједина трговачка предузећа која располажу са великим финансијским могућностима и стављају се у улогу посредника између произвођача и нас као великог купца и понудила снабдевање млеком скупље од "Имлека" за око 14.500.000 динара. Толико бисмо дали више за млечне артикле да нисмо успели, захваљујући настојањима Управе за снабдевање, да успоставимо добре односе са "Имлеком" и уговоримо њихову испоруку и у овој години.

Слични ризици прете и са другим артиклима хране где се између непосредног произвођача и нас као великог купца убацију посредници.

ПРОДАЈА САМО НА ТЕНДЕРУ

Пуковник Милутин Ковачевић, начелник Одсека за увоз и продају техничких средстава:

– Управа за снабдевање у поступку продаје наоружања и војне опреме појављује се после прописане процедуре утврђивања вишкова и одлуке министра одбране о продаји. После

формирања конкурсне документације о продаји, доставља се обавештење свим правним и физичким лицима регистрованим за спољну трговину контролисаним робом. Тиме се постиже потпуна транспарентност у продаји и не постоје привилегована предузећа, која имају право прече куповине. Заинтересовани понуђачи купују конкурсну документацију и достављају своје понуде до датума дефинисаног у њој. Након отварања понуда по утврђеној процедури, комисија бира најповољнијег понуђача, с тим што ниједна цена у понуди не може бити испод оне која је одређена конкурсном документацијом.

Пуковник Бодган Крсмановић, референт за продају:

– Управа за снабдевање предлаже да се сачине спискови сувишних средстава по тактичким носиоцима (по асортиману и количинама) и да законским путем министар одбране донесе одлуку о продаји свих сувишних средстава у чијем би се прилогу налазили спискови средстава. Такав начин има више предности, као што су брзо реаговање према потенцијалним купцима и избегавање сукоба интереса учесника у продаји. Предлог је и да се листа вишкова објави на Интернет сајту МО и Војске чиме би се постигла максимална транспарентност у области продаје.

ПРОЦЕДУРА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Ерна Бркић, начелник реферата за правне послове:

– Прописана процедура јавне набавке примењује се на све набавке тржишних добара, услуга и уступања радова чија проце-

због дугова из претходне године. Гориво је набављено према потребама и за одржање потребне борбене готовости. Мада је дуг Југопетролу преко 700 милиона динара, нови уговор је закључен и потребне количине горива испоручене.

Иако се доста говори о недовољним средствима за систем одбране, нарочито у делу плата и набавке новог модернијег наоружања, у Управи за снабдевање оцењују да би за текуће трошкове одобрена буџетска средства могла бити сасвим довољна да није пренете обавеза из претходне године.

Значајно је што се у новом начину рада за мито и корупцију простор сужава. О томе се заиста води рачуна тако да свака набавка мора бити, како се то сада каже – транспарентна, односно да сваки добављач има увид у целокупну процедуру. За сваку набавку формира се комисија у којој су носиоци планирања, стручни референт, финансиста, правник, а сваки уговор иде на контролу и одобрење.

У току 2005. године Управа за снабдевање закључила је укупно 539 уговора о набавци и продаји. На спроведене поступке понуђачи нису улагали захтеве за заштиту права, а то већ пуно говори о поштовању законитости у вршењу јавних набавки.

Посебно се инсистира на тендерској документацији која мора бити, како се каже, неутралног карактера, да не фаворизује ниједног добављача. Неки се због тога љуте јер су изгубили привилеговане позиције, али уложених жалби није било. Процедура и њихова права нису повређени.

Ствари се даље морају мењати у области планирања. Нема више набавки сад за сад. Треба имати у виду потребне рокове за доношење одлуке, а за њу је потребно и неколико месеци и више. Зато неупућени могу стећи утисак о спорости или бирократском затезању. Из Управе уверавају да само инсистирају на поштовању прописане процедуре.

Начелник Управе за снабдевање пуковник Слободан Марковић посебно истиче подршку целокупног система, од министра, Колегијума, стручних служби, Генералштаба... И верује да надвладова здраво језгро. Ретроградне снаге су потиснуте и то омогућава људима који су и раније желели поштен однос да сада раде са много више самопоуздања и заједничке позитивне енергије. ■

Раденко МУТАВИЋИЋ

њена вредност на годишњем нивоу прелази 200.000 динара. Оне чија је вредност од 200.000 до 2.000.000 динара сматрају се јавним набавкама мале вредности. У оквиру њих, ако вредност добара или услуга не прелази износ од 300.000 динара, набавку спроводи реализатор набавке у скраћеном поступку (наруџбеницом). Набавке добара и услуга у вредности од 300.000 до 2.000.000 динара и уступање радова без обзира на њихову вредност обављају се комисијски, у редовном поступку – достављањем захтева за прикупљање понуда по правилу петорици, а најмање тројци потенцијалних понуђача.

Набавке чија вредност прелази 2.000.000 динара спроводне се комисијски у отвореном поступку, рестриктивном поступку или у поступку са погађањем, при чему је отворени поступак правило, а остали поступци изузетак.

Прописана процедура, од фазе добијања захтева за набавку па до закључења уговора, подразумева спровођење низа радњи. То захтева време од најмање 60 дана, а у сложенијим предметима и више, и то под условом да су се стекле законске претпоставке за доделу уговора о јавној набавци.

Ако се томе дода да је законски рок за давање мишљења на нацрте уговора, а који је прописала Дирекција за имовинско-правне послове, 30 дана од дана достављања предмета, то у сложенијим предметима може да продужи набавку и до 90 дана.

Ово је важно знати како би се благовременим планирањем обезбедило да набавка буде реализована на време.

УКРАТКО

>>> ИЗ ОДЕЉЕЊА ЗА СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ – Одељење за стамбене послове је након пресељења из Катанићеве 15 на нову адресу, у Немањиној бр. 15 у Београду, после краћег прекида поново од 3. јуна ставило у функцију телефонски говорни аутомат број 011-3201-715 или војни локал 23-715, на који се стамбени интересенти могу информисати о свом статусу, тренутном рангу захтева за стан и задњем акту у захтеву.

Одељење за стамбене послове од 7. јуна почело је редовно информисање стамбених интересената у времену од 9,00 до 15,00 часова, у приземљу зграде бр. 5, просторија бр. 22, (изузев у месецу августу), и то: прве среде у месецу за пензионисана војна и цивилна лица и интересенте ван гарнизона Београд, а треће среде у месецу за ПВЛ и ЦП и интересенте из гарнизона Београд.

Стамбени представници команди, јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије могу се на основу писаног захтева обратити убудуће на адресу МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ, СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ, УПРАВА ЗА КАДРОВЕ, Одељење за стамбене послове Ул. Немањина бр. 15 Београд.

>>> СКУП УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНИСАНИХ ПОДОФИЦИРА СРБИЈЕ – Удружење пензионисаних подофицира Србије одржало је 6. јуна у Дому Војске у Београду скуп на коме се разговарало са надлежнима о најважнијим питањима која се тичу те пензионерске популације. Руководство удружења покренуло је више тема за расправу, међу којима су најважније неостварене исплате накнада по уредби од 1. августа 2004. и неслагање са висином повишице пензије у октобру 2005. године. По мишљењу пензионисаних подофицира, они су закинути, јер је њихова пензија тада порасла знатно мање него пензија њихових колега пензионисаних официра и генерала.

Стручни тим Министарства одбране на челу с пуковником Миодрагом Гордићем, замеником начелника Управе за кадрове, пружио је одговоре на питања из домена њихове надлежности, која су највише занимала пензионере. У одговорима је истакнуто да ће исплата накнада по уредби из 2004. године бити обављена, јер реч је о неспорном праву. Међутим, када је реч о будућим повишицама подофицирских пензија које тренутно у просеку износе око 15.000 динара, ствар стоји другачије. Те пензије неће моћи бити да порасту због два основна разлога. Први је настојање Министарства финансија Србије да што пре успостави систем распона у платама и пензијама у складу са стручном спремом запослених у државној служби. Други разлог је превелик број војних пензионера у односу на активна војна лица.

ХРОНИКА

>>> У КРУГУ касарне Речне флотиле "Душан Вукович-Диген" у Новом Саду, у води поред брода "РПН-43", 1. јуна у 6,25 сати пронађено је беживотно тело десетара по уговору Обрада Шљиванчанина.

Десетар Шљиванчанин је рођен 1972. године, а у Војсци је од 1995. на дужности мотористе у Трећем одреду за спашавање и превожње у Речној флотили. На броду поред кога је пронађен десетар Шљиванчанин је и спавао.

Истражни судија Окружног суда у Новом Саду Нада Коларски и надлежни органи извршили су увиђај.

>>> У ГАРНИЗОНУ Суботица, 11. јуна на стрелишту "Храстовача", контролни официр је приликом редовног обиласка око 17,40 часова пронашао беживотно тело десетара по уговору Зорана Стојановића.

Десетар Зоран Стојановић, који је обављао чуварску службу на стрелишту, рођен је 22. августа 1980. године у селу Палиграца, општина Ниш, а у Војску је ступио 1. августа 2002. године. У 36. оклопној бригади Новосадског корпуса налазио се од 16. фебруара 2006. године. Покојни Стојановић је био ожењен, отац двоје деце, настањен у селу Нови Жедник у општини Суботица.

Према првим резултатима истраге десетар Стојановић је највероватније изршио самоубиство пуцајући из пиштоља у груди.